

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๑. ความเสี่ยงการทุจริต

หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่การเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ

๓. ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคล

๔. ความเสี่ยงการทุจริตเกี่ยวกับในโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือความเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๑ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมี Triangle มาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำหรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

๒. เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๕ ครั้ง
๔	สูง	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้ง

๓. เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	
๑	น้อยมาก	

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณา จาก ผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของ ความเสียหายแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

๔. ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสียหาย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสียหายระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสียหายระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสียหายระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสียหายระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัด ระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่จัด แบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการ จัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสียหาย	คะแนนระดับความเสียหาย	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสียหายสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือ ถ้ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสียหายสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการ ควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

๕. ตารางระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงสถานะสี
สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงพอของมาตรการ
 ควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
 ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ประเด็นความเสี่ยงการ ทุจริตในประเด็นที่ เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความ เสี่ยง	ระดับความ เสี่ยง	มาตรการในการ บริหารจัดการ ความเสี่ยง	หมายเหตุ
๑. การอนุมัติอนุญาต ตาม พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทาง ราชการพ.ศ. ๒๕๕๘	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บ ผลประโยชน์ใน ระหว่างการตรวจรับ งาน ตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน ประกอบการ พิจารณาขออนุมัติ/ อนุญาต	ปานกลาง	๑. จัดทำคู่มือสำหรับ ประชาชน ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไข(ถ้ามี)ในการยื่นคำ ขอ ขั้นตอนและระยะเวลา ในการพิจารณาอนุญาต และรายการเอกสารหรือ หลักฐานที่ผู้ขออนุญาต จะต้องยื่นมาพร้อมกับคำ ขอ ๒. ปิดประกาศคู่มือสำหรับ ประชาชน เผยแพร่ทางสื่อ ต่างๆ	
๒. การใช้อำนาจตาม กฎหมาย/การให้บริการ ตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ ในทางมิชอบเพื่อ เรียกรับสินบน การรับของขวัญจาก บุคคลอื่นเพื่อช่วยให้ ได้ผลประโยชน์จาก องค์กร	ปานกลาง	๑. จัดทำประกาศมาตรการ ป้องกันการเรียกรับสินบน ๒. เจ้าหน้าที่จัดทำรายงาน ผลการจัดทำโครงการ ๓. ผู้บริหารติดตามผลการ ดำเนินงานโครงการอย่าง ต่อเนื่อง ๔. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายในการปฏิบัติงาน ให้กับบุคลากรเจ้าหน้าที่ ๕. หากมีสถานการณ์การให้ ของขวัญควรปฏิเสธการรับ	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๓. การบริหารงานบุคคล	การรับโอนย้ายมีการเรียกรับสินบนเพื่อให้ได้มาในตำแหน่ง การช่วยเหลือญาติ/คนรู้จักในการโอนย้าย	ต่ำ	๑. ดำเนินการประกาศเผยแพร่การรับสมัครและการดำเนินการคัดเลือกอย่างเป็นธรรม โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละด้านอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ๒. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารการบริหารและพัฒนา	
๔. การจัดซื้อจัดจ้าง	การเรียกรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีการเรียกรับสินบนเรียกรับเงิน ของขวัญสินน้ำใจ การเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	สูง	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการสอบสวนและกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง ๓. รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างเสนอต่อผู้บริหาร ๔. มีขั้นตอนเสนอการเห็นชอบผ่านสายงานตามลำดับ และมีการกำหนดอำนาจอนุมัติวงเงินที่เหมาะสม ๕. โครงการฝึกอบรมคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างและอบรมคุณธรรมจริยธรรม	

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๑	การอนุมัติ อนุญาตตาม พร.บ. การอำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๑. เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผล ประโยชน์ในระหว่างการ ตรวจรับงาน ตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน ประกอบ การพิจารณาขออนุมัติ/ อนุญาต	๑	๓	ปานกลาง	มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ ๑. จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอ ขึ้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกันคำขอ ๒. ปัดประกาศคู่มือสำหรับประชาชนไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ และ เผยแพร่ทางสื่อต่างๆ เช่น ประชา สัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์	สำนักปลัด อบต. กองช่าง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/	ระดับ	มาตรการในการบริหาร	ผู้รับผิดชอบ
๒	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริต	๑	๓	ปานกลาง	<p>มาตรการป้องกันการรับสินบน</p> <p>๑. จัดทำประกาศมาตรการป้องกัน การเรียกรับสินบน</p> <p>๒. เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลการ จัดทำโครงการ</p> <p>๓. ผู้บริหารติดตามผลการดำเนินงาน โครงการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๔. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรและ เจ้าหน้าที่</p> <p>๕. หากมีสถานการณ์การให้ของขวัญ ควรปฏิเสธการรับของขวัญ ของกำนัล โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย นโยบายของรัฐ</p>	ทุกส่วนงาน

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/	ระดับ	มาตรการในการบริหาร	ผู้รับผิดชอบ	
๔	การบริหารงานบุคคล	การทุจริต	การรับโอนย้ายมีการเรียกรับสินบนเพื่อให้เข้ามาในตำแหน่งช่วยเหลือญาติ/คนรู้จักในการโอนย้าย	๑	๓	ต่ำ	<p>มาตรการวินัยธรรมองค์กรในการป้องกันการทุจริตขององค์กรบริหาร</p> <p>ส่วนตำบลหนองบัว</p> <p>๑. จัดทำประกาศ มาตรการฯ</p> <p>๒. จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>๓. กำหนดโทษหากมีการฝ่าฝืน หรือการกระทำผิดกฎหมาย ระเบียบ</p>	ทุกส่วนงาน

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	โอกาสเกิด	ผลกระทบ/ ความรุนแรง	ระดับ ความเสี่ยง	มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>การทุจริต</p> <p>๑. การรับผลประโยชน์เพื่อเอื้อให้เกิดการค้ากำหนดคุณลักษณะเฉพาะให้กับผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>๒. มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา</p>	๑	๓	สูง	<p>มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๑. ผู้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์และคิดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการสอบทานและกำกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๓. รายงานผลการจัดซื้อจัดจ้างต่อผู้บริหาร</p> <p>๔. มีขั้นตอนเสนอการเห็นชอบผ่านสายงานตามลำดับ และมีการกำหนดอำนาจอนุมัติตามวงเงินที่เหมาะสม</p> <p>๕. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการการจัดซื้อจัดจ้าง และผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุประจำปี</p>	กองคลัง